

Силабус курсу
«Національна (німецька) література»
(література Середньовіччя, Відродження, XVII, XVIII, XIX століть)
2021-2022 н.р.

Назва курсу	«Національна (німецька) література»
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет іноземних мов, кафедра світової літератури
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки, 035 філологія, спеціалізація 035.04 германські мови та літератури (переклад включно), освітньо-професійна програма: німецька та англійська мови і літератури Освітній ступінь – бакалавр
Викладачі курсу	Варецька Софія Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури
Контактна інформація викладачів	Sofiya.varetska@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Згідно розкладу, онлайн
Сторінка курсу	https://lingua.lnu.edu.ua/course/natsionalna-literatura-2
Інформація про курс	Курс розраховано на студентів-філологів денного відділення третього року навчання, які вивчають німецьку мову як основну й мають базові знання з історії світової літератури. Курс є основною обов'язковою дисципліною, рівня освіти бакалавр, яка викладається в I і II семестрі в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс «Національна (німецька) література» розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні знання, обов'язкові для розуміння своєрідності літературного процесу в німецькомовних країнах від Середньовіччя до другої половини XIX століття, його основних характеристик, закономірностей та художніх новацій. Курс поєднує контекстуальні, історико-літературні та літературно-критичні аспекти вивчення художньої літератури, надає чітке уявлення про провідні літературні напрями та течії, жанрову систему та жанрові модифікації в межах кожного літературного роду. Курс зорієнтований на вивчення найвагоміших художніх напрямів, течій, літературних феноменів в німецькомовних літературах, найвпливовіших постатей та творів.
Мета та цілі курсу	Сформувати у студента цілісне уявлення про літературний процес у німецькомовних країнах, закономірності розвитку літератури, починаючи від Середньовіччя та завершуючи другою половиною XIX століття. Розвинути навички критичного мислення, ведення дискусій; вміння аналізувати художній твір із застосуванням класичних та новітніх методів літературознавчого аналізу. Поглибити знання термінологічного апарату іноземною мовою. Розвинути навички літературознавчого наукового аналізу.

**Література для вивчення
дисципліни**

Базова критична література

1. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7. Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008
2. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паіс, 2003

Додаткова критична література

1. Гуревич А.Я. Хронотоп Песни о Нибелунгах // Гуревич А.Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. – М., 1990. – С.115-135
2. Качуровський І. Генерика та архітектоніка. Книга 1. Література європейського Середньовіччя. – Вид-во Києво-Могилянської Академії, 2008
3. Маценка С. Середньовічна легенда “Селянин Гельмбрехт” Вернера Садівника крізь призму літературної герменевтики // Ренесансні студії/ Випуск 11. – Запоріжжя, 2006. – С.118-139
4. Мелетинский. Средневековый роман: происхождение и классические формы. – М.: Наука, 1983
5. Шалагінов Б.Б. Класики і романтики: Штудії з історії німецької літератури XVII-XIX століття. – Київ, Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2013
6. Шалагінов Б.Б. Естетика Й. В. Гете: дослідження. – Київ: Вежа, 2002
7. Шалагінов Б.Б. “Фауст” Й.В. Гете: Містерія. Міф. Утопія: До проблеми духовної сутності людини в німецькій літературі на рубежі XVIII-XIX ст. – Київ: Вежа, 2002. – 280 с.
8. Шалагінов Б.Б. Романтичний словник: до історії понять і термінів раннього німецького романтизму. – Київ: НАУКМА, 2010
9. Шалагінов Б. «Магічний ідеалізм» Новаліса / Б. Шалагінов // Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання. – 2005. – № 1(19) – С. 38-44

Художні тексти, обов'язкові для прочитання

- Merseburger Zaubersprüche
- Hildebrandslied
- Nibelungenlied
- Hartmann von Aue „Der arme Heinrich“
- Wolfram von Eschenbach. „Parzival“
- Gottfried von Strassburg. „Tristan und Isolde“
- Wernher von Gärtenare. „Meier Helmbrecht“
- Stricker „Pfaffe Amis“

	<ul style="list-style-type: none"> • Freidank „Bescheidenheit“ • Volksbücher: „Historia von D. Johann Fausten • Erasmus von Rotterdam. „Das Lob der Torheit“ • Dunkelmännerbriefe • Sebastian Brant. Das Narrenschiff • Barocke Lyrik: Gedichte von M. Opitz, F. Spee, S. Dach, Ph. Zesen, P. Fleming. Epigramme von F. Logau. • A. Gryphius. Gedichte. „Cardenio und Celinde“, „Peter Squentz“. • Ch. Reuter. „Schelmuffsky“. • H. J. Ch. von Grimmelshausen. „Simplicissimus“. • E. G. Lessing. „Laokoon oder über die Grenzen der Malerei und Poesie“. Hamburgische Dramaturgie. „Emilia Galotti“. „Minna von Barnhelm“. • J. W. Goethe „Die Leiden des jungen Werthers“. „Faust“. • F. Schiller „Die Räuber“, „Die Jungfrau von Orleans“. Balladen. • F. Hölderlin „Hyperion“. Lyrik. • F. von G. Novalis. Hymnen an die Nacht. Geistliche Lieder (Hymne VII). „Heinrich von Ofterdingen“. • F. Schlegel „Lucinde“. • L. Tieck „Der blonde Eckbert“. • Friedrich de la Motte Fouque. „Undine“. • C. Brentano A. von Arnim. „Des Knaben Wunderhorn“. • Brüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen. • A. von Chamisso. „Peter Schlemihls wundersame Geschichte“. Lyrik. • H. von Kleist. „Der zerbrochene Krug“, „Pentessilea“, „Michael von Kohlhaas“. • E. T. A. Hoffmann. „Lebensansichten des Katers Murr“. • H. Heine „Buch der Lieder“. „Deutschland. Ein Wintermärchen“ • E. Mörike Lyrik. „Mozart auf der Reise nach Prag“. • G. Büchner „Lenz“. • A. Stifter „Nachsommer“
Тривалість курсу	120 год. (загальна тривалість курсу 240 годин)
Обсяг курсу	6 кредитів ECTS. Лекції – 32 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 56 год.
Очікувані результати навчання	<p>В процесі вивчення курсу «Національні (німецька) література» студенти оволодівають знаннями про:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процес виникнення та формування літератури на теренах сучасної Німеччини • історичні умови формування німецької літератури, вплив світоглядних засад, філософських течій на формування літератури; • стильові ознаки кожної історико-культурної епохи та особливості розвитку літератури в конкретних історичних та суспільних умовах; • роди, жанри літератури, характерні для кожного періоду літератури, жанрові особливості того чи іншого твору, стильові ознаки художнього твору;

	<ul style="list-style-type: none"> • представників кожної епохи, особливості їхньої творчості та їхню роль у розвитку німецької літератури; • особливості літературознавчої термінології в німецькомовному науковому просторі. <p>Студенти набувають вмінь</p> <ul style="list-style-type: none"> • критичного аналізу художніх творів з урахування соціально-історичних умов його виникнення, біографічних даних автора; визначення впливу історичної та суспільної ситуації на формування літературних напрямів, жанрів, тематики художніх творів; • аналітичного мислення, наукового аналізу художніх творів та критичної літератури; • креативного мислення; • застосування різних літературознавчих підходів та методів до аналізу художнього тексту, як класичних (порівняльного, культурно-історичного, біографічного, генеалогічного методу), так і новітніх (психоаналізу, феміністичної критики, герменевтичного міфопоетичного методу, структуралістського та постструктуралістського методів, методу уважного читання); • диференціювати поетологічні особливості окремих напрямів, течій, жанрів при аналізі художніх текстів; • виявляти стилістичні особливості окремих творів, визначати особливості творчої манери письменника • спілкуватися іноземною мовою (німецькою) про явища літератури, застосовувати відповідний термінологічний апарат, притаманний мові, яку вони вивчають як основну іноземну, поглиблення навичок комунікації, ведення дискусії (наведення аргументів та контраргументів).
Ключові слова	Середньовіччя, відродження, бароко, просвітництво, романтизм, реалізм, бідермайер, реформація, буря і натиск, веймарівська класика, єнська школа романтизму, гейдельберзький гурток, нормативна поетика, мовні товариства, театр, драма, трагедія, комедія, бюргерська драма, роман, роман-виховання, бароковий роман, сатира, дидактична література.
Формат курсу	Очний
Теми	<p>ТЕМА 1. Німецька література раннього Середньовіччя. Історичне підґрунтя розвитку літератури</p> <p>ТЕМА 2. Найдавніші писемні пам'ятки</p> <p>ТЕМА 3. Каролінгське та Оттонівське Відродження</p> <p>ТЕМА 4. Література періоду зрілого середньовіччя: витоки і розквіт куртуазної культури</p> <p>ТЕМА 5. Лицарський роман</p> <p>ТЕМА 6. Епос зрілого Середньовіччя. «Пісня про Нібелунгів»</p> <p>ТЕМА 7. Середньовічна сатира і дидактика</p> <p>ТЕМА 8. Міська література</p> <p>ТЕМА 9. Загальна характеристика доби Відродження в Німеччині</p> <p>ТЕМА 10. Література Реформації</p> <p>ТЕМА 11. Література дурнів</p> <p>ТЕМА 12. Література XVII століття. Бароко як провідна художня система</p>

	<p>ТЕМА 13. Барокова лірика</p> <p>ТЕМА 14. Розвиток театру в Німеччині XVII століття</p> <p>ТЕМА 15. Становлення роману: жанрові різновиди, провідні тенденції</p> <p>ТЕМА 16. Творчість Г.Я.К. Гріммельсгаузена</p> <p>ТЕМА 17. Особливості німецького Просвітництва</p> <p>ТЕМА 18. Просвітницько-міщанська література другої половини 18 ст.</p> <p>ТЕМА 19. Література «Бурі і натиску»</p> <p>ТЕМА 20. Творчість Й.В. Гете та Ф. Шиллера періоду «Бурі і натиску»</p> <p>ТЕМА 21. Література Веймарської класики</p> <p>ТЕМА 22. Й.В. Гете. «Фауст»</p> <p>ТЕМА 23. Між класицизмом та романтизмом</p> <p>ТЕМА 24. Творчість Ф. Гельдерліна</p> <p>ТЕМА 25. Ранній німецький романтизм</p> <p>ТЕМА 26. Творчість Новаліса як вираження естетики раннього романтизму</p> <p>ТЕМА 27. Література пізнього романтизму</p> <p>ТЕМА 28. Особливості новели-казки пізнього романтизму</p> <p>ТЕМА 29. Література напередодні березневої революції. Творчість Г. Бюхнера</p> <p>ТЕМА 30. Творчість Г. Гейне. Сатирична поема «Німеччина. Зимово казка»</p> <p>ТЕМА 31. Література Бідермаєру</p> <p>ТЕМА 32. Творчість А. Штіфтера та Е. Меріке. Особливості новелістики</p>
Підсумковий контроль, форма	Усний іспит у кінці шостого семестру
Пререквізити	Вивчення курсу передбачає наявність у студента знань з історії розвитку світової літератури, базових знань із культурології, належне володіння німецькою мовою
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, дискусія, інтерактивні лекції, практичні заняття (дискусії, обговорення), застосування мультимедійних методів навчання (перегляд та обговорення освітніх фільмів, уривків художніх фільмів, знятих за художніми творами, які вивчаються на курсі, мовою оригіналу)
Необхідне обладнання	Засоби наочності: смарт-дошка, відео-комп'ютерний проектор, ноутбук, екран, доступ до мережі Інтернет, біла дошка, маркери
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>практичні: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30;</p> <p>індивідуальне науково-дослідне завдання: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість 20 балів;</p> <p>іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Усна відповідь на практичному занятті оцінюється в 5 балів (максимальна оцінка) за вичерпну відповідь, самостійні міркування, активність на занятті, мінімальна оцінка 1 бал виставляється за разове доповнення відповіді колеги.</p>

Питання до іспиту

1. Розвиток німецькомовної літератури раннього Середньовіччя.
2. Джерела формування середньовічної літератури (антична традиція християнства та текстова традиція германських племен).
3. Найдавніші літературні пам'ятки народними мовами («Пісня про Гільдебранта», «Мерзебурзькі заклинання»).
4. «Пісня про Гільдебранта» як зразок героїчної пісні: конфлікт, система мотивів, відображення кодексу воїна.
5. Ранньосередньовічна література латинською мовою. Духовна література. Лірика вагантів.
6. Особливості народного героїчного епосу, приклади з германської культури.
7. Пісня про Нібелунгів: проблема жанру, історична основа, проблема авторства, структура, мотиви.
8. Особливості лицарського роману. Аналіз лицарського роману.
9. Міннезанг: жанри, форми, тематика, основні представники. Творчість Вальтера фон дер Фогельвайде.
10. Особливості середньовічної сатири на прикладі шванків. «Піп Аміс» Штрікера як шванковий роман.
11. Шпрух як приклад дидактичної поезії. «Скромність» Фрейданка.
12. «Селянин Гельмбрехт» Вернера Садівника як приклад дидактичної поеми. Засади реалізму у творі.
13. Розвиток середньовічної драми.
14. Середньовічний майстерзанг: особливості, тематика. Відмінність майстерзангу та міннезангу.
15. Розвиток німецької літератури в епоху Відродження, просвітницький рух гуманізм та Реформація. Значення діяльності Мартіна Лютера.
16. Діяльність Й. Рейхліна. Суперечка гуманістів та схоластів. «Листи темних людей» як результат суперечки.
17. «Листи темних людей»: особливості композиції, тематика, проблематика, ідея.
18. Міська література епохи Відродження: система жанрів, представники.
19. Себастьян Брант. "Корабель дурнів": дидактичний зміст, образ блазня.
20. Життя та творчість Еразма Роттердамського. Сатира в памфлеті "Похвала глупоті".
21. Творчість Ганса Сакса. Розвиток майстерзангу. Фастнахтшпілі.
22. Бароко як мистецька система Німеччини. Історичне та соціально-політичні передумови.
23. Поезія бароко в Німеччині. Мова. Поетика. Жанри. Школи.
24. Діяльність М. Опіца, його вплив на розвиток німецькомовної літератури.
25. А. Грифіус як поет і драматург.
26. Розвиток театру в Німеччині XVII ст.
27. «Сімпліцій Сімпліціссімус» Гримальсгаузена як бароковий роман.
28. К. Ройтер як драматург і романіст.
29. Епоха Просвітництва. Історичні та соціально-політичні передумови. Особливості просвітництва в Німеччині.
30. Літературні напрями XVIII століття: рококо, пієтизм, реалізм, чуйність, класика, романтизм.

	<p>32. Літературні теорії Просвітництва: Готшед, Лессінг, Швейцарська школа (Бодмер і Брайтінгер).</p> <p>33. Погляд Лессінга на мистецтво в трактаті «Лаокон, або про межі живопису та поезії».</p> <p>34. Теорія драми Лессінга. Теорія співчуття. «Гамбурзька драматургія».</p> <p>35. "Мінна фон Барнгельм" як перша німецька комедія.</p> <p>36. "Емілія Галотті" як перша міщанська трагедія.</p> <p>37. Сентименталізм в німецькій літературі. Руху «Буря і натиск». Представники. Поняття генія.</p> <p>38. Творчість Й.В. Гете. «Буря і натиск». «Страждання молодого Вертера» як сентиментальний роман.</p> <p>39. Веймарівська класика. Поняття, особливості, історичне підґрунтя формування.</p> <p>40. Творчість Гете часів веймарської класики.</p> <p>41. «Фауст» Гете. Історія виникнення, етапи роботи. Тематика та проблематика.</p> <p>42. Життя та творчість Ф. Шиллера.</p> <p>43. Комплекс конфліктів в драмі «Розбійники».</p> <p>44. Конфлікт між почуттям і обов'язком у драмі «Орлеанська діва».</p> <p>45. Між класикою та романтизмом.</p> <p>46. Творчість Фрідріха Гельдерліна. Роман «Гіперіон».</p> <p>47. Особливості романтизму як напрям. Періодизація, школи, романтична естетика.</p> <p>48. Єнська школа романтизму: теорія раннього романтизму. Фрідріх Шлегель та його значення для розвитку романтичної естетики.</p> <p>49. "Генріх фон Офтердінген" Новаліса як приклад роману про художника.</p> <p>50. Гейдельберзький гурток романтиків. Особливості історичної епохи. Фольклорний напрям романтизму.</p> <p>51. Збірка пісень Ахіма фон Арніма та Клеменса Brentano «Чарівний ріг хлопчика».</p> <p>52. Літературна діяльність братів Грімм.</p> <p>53. А. Шаміссо "Дивна історія Петера Шлеміля". Казкові елементи та реалістичний сюжет.</p> <p>54. Творчість Е. Т. А. Гофмана.</p> <p>55. Література між 1816 та 1848 рр. Термін "Vormärz" (березнева революція). Історичне підґрунтя формування літератури.</p> <p>56. Творчість Генріха Гейне.</p> <p>57. Сатирична поема «Німеччина. Зимова казка».</p> <p>58. Творчість Г.Бюхнера. Імпліцитна естетика Г. Бюхнера в новелі «Ленц».</p> <p>59. Література Бідермайєра. Е. Меріке. А. Штіфтер.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) (лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1.	Тема 1. Німецька література раннього Середньовіччя. Загальна характеристика. Історичне підґрунтя розвитку літератури. Епоха переселення народів. Вірування давніх германців, міфологія. Основні літературні жанри дописемного періоду. Героїчний епос.	Лекція	Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003		
2.	ТЕМА 2. Найдавніші писемні пам'ятки. Героїчна пісня «Пісня про Гільдебранта». Історична основа. Тематика, комплекс мотивів. Основний конфлікт. Відображення морального кодексу воїна у «Пісні про Гільдебранта». Мезербурзькі заклинання як приклади ритуальної поезії. Відображення світогляду давніх германців у мезербурзьких заклинаннях. Християнська література народними мовами.	Практичне заняття	Качуровський І. Генерика та архітектоніка. Книга 1. Література європейського Середньовіччя. – Видво Києво-Могилянської Академії, 2008. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003 Echner. H, Nedoma R. Die Merseburger	Прочитання художніх текстів, опрацювання критичної літератури для підготовки до семінарського заняття.	1 тиждень

			<p>Zaubersprüche https://www.univie.ac.at/an/publ/publ3044zf.pdf Das Hildebrandslied. Mittelalter entdecken [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mittelalter-entdecken.de/hildebrandslied/ Merseburger Zaubersprüche https://www.youtube.com/watch?v=hh9zPfxeOQI</p>		
3.	<p>ТЕМА 3. Каролінгське та Оттонівське Відродження. Франкське королівство. Християнізація та освіта в епоху Каролінгів. Становлення німецькомовної писемності. Перші переклади. Віршовані та прозові переклади Біблії. «Хеліанд». «Життя Ісуса» Отфріда. Література періоду Оттонівського відродження. Творчість Гротсвіти Гандергаймської та Ноткера. Занепад німецькомовної літератури. Лірика вагантів. «Карміна бурана».</p>	Лекція	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p>		
4.	<p>ТЕМА 4. Література періоду зрілого Середньовіччя: витoki і розквіт куртуазної культури. Суспільно-історичні умови формування куртуазної культури. Поезія благочестя. Світська культура знаті: героїка, вірність, виховання. Лицарська лірика – міннезанг: жанрові ознаки та типологія міннезангу (форма, тематика). Творчість Вальтера фон дер Фогельвайде. Лицарський роман. Народно-героїчний епос.</p>	Лекція	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p>		
5.	ТЕМА 5. Лицарський роман.	Практичне заняття	Deutsche Literaturgeschichte. Von	Прочитання	

	<p>Поетика лицарського роману. Тематика, джерела. Особливості німецького лицарського роману. Концепт куртуазного кохання. Лицарський роман як роман виховання («Парцифаль» Вольфрама фон Ешенбаха), роману Гартмана фон Ауе «Бідний Генріх», питання жанру.</p>		<p>den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003 Мелетинский. Средневековый роман: происхождение и классические формы. – М.: Наука, 1983. Pérennec R., Schmid E. Höfischer Roman in Vers und Prosa. – Berlin, 2010 Eschenbach, Wolfram von: Parzival Aue, Hartman von: Der Arme Heinrich</p>	<p>художніх текстів, опрацювання критичної літератури для підготовки до семінарського заняття.</p>	
6.	<p>ТЕМА 6. Героїчний епос зрілого Середньовіччя. «Пісня про Нібелунгів». Історична основа. Часопростір твору. Нашарування язичницького та християнського світоглядів. Комплекс мотивів.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003 Гуревич А.Я. Хронотоп Песни о Нибелунгах // Гуревич А.Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. – М., 1990. – С.115-135</p>	<p>Прочитання художніх текстів, опрацювання критичної літератури для підготовки до семінарського заняття.</p>	

7.	<p>ТЕМА 7. Середньовічна сатира і дидактика. Міська література</p> <p>Виникнення та розвиток середньовічної дидактики: шванки Штрікера «Піп Аміс». Фрейданк “Скромність”.</p> <p>Занепад лицарської культури. Міська література: причини виникнення, умови формування.</p> <p>Вернер Садівник “Селянин Гельмбрехт”: зародження реалізму. Майстерзанг. Народні книги. Зародження драми: духовна та світська драма (фастнахтшпіль). Різноманіття малих епічних форм: шванки, шпрухи.</p>	Лекція	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паіс, 2003</p> <p>Мельник Д. Тотентанц як жанр середньовічної німецької літератури // Пережиття: науковий збірник на пошану пам’яті Галини Рубанової / наук. ред. С. Маценка, відповід. ред. О. Левицька. – Львів: Українська академія друкарства, 2016. – С. 81-91</p> <p>Шалагінов Б.Б. Карнавал і містерія: Роздуми про історичні долі двох метаформ європейського мистецтва // Всесвіт</p>		
8.	<p>ТЕМА 8. Реалізм літератури пізнього Середньовіччя. Середньовічна легенда про селянина Гельмбрехта та її дидактичний зміст. Проблема авторства. Реалістичні тенденції у творі. Комплекс проблем та мотивів. Актуальна суспільна ситуація, відображена у творі.</p>	Практичне заняття	<p>Маценка С. Середньовічна легенда “Селянин Гельмбрехт” Вернера Садівника крізь призму літературної герменевтики // Ренесансні студії/ Випуск 11. – Запоріжжя, 2006. – С.118-139</p> <p>Werner der Gertnere Meier Helmbrecht Fränkel, Ludwig: Wernher, Wernher der gartenære. In: Allgemeine Deutsche</p>	Прочитання художніх текстів, опрацювання критичної літератури для підготовки до семінарського заняття.	

			Biographie 42 (1897), S. 77-80, http://www.deutsche-biographie.de/pnd118631551.html?anchor=adb (22.02.2020)		
9.	ТЕМА 9. Загальна характеристика доби Відродження в Німеччині. Німецькі гуманісти. Діяльність Йогана Рейхліна. «Листи темних людей».	Лекція	Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003		
10.	ТЕМА 10. Література Реформації. Діяльність Мартіна Лютера. Роль Мартіна Лютера в розвитку німецької літератури. Переклад Біблії. Творчість Е. Ротердамського. Творчість Ганса Сакса.	Лекція	Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003		
11.	ТЕМА 11. Література дурнів як явище німецької літератури доби Ренесансу. Образ блазня, дурня. Дурість як виразник несправедливої, гріховної поведінки в поемі Себастьяна Бранта «Корабель дурнів». «Глупота» як мудрість у памфлеті Е. Ротердамського «Похвала глупоті».	Практичне заняття	Rotterdam, Erasmus von: Lob der Torheit Brandt S. Narrenschiff https://www.hs-augsburg.de/~harsch/germanica/Chronologie/15Jh/Brant/bra_n000.html Bohnert, Christiane Sebastian Brants "Narrenschiff". Satire und Wirklichkeit an der Schwelle zur Neuzeit	Прочитання художніх текстів, опрацювання критичної літератури для підго-	

			.Daphnis; Amsterdam Vol. 14, Iss. 4, (Jan 1, 1985): 615. https://search.proquest.com/openview/325aee1a288eb8ecccb6689ff9d95c76/1?pq-origsite=gscholar HYPERLINK "https://search.proquest.com/openview/325aee1a288eb8ecccb6689ff9d95c76/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1817998"& HYPERLINK "https://search.proquest.com/openview/325aee1a288eb8ecccb6689ff9d95c76/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1817998" cbl=1817998	товки до семінарського заняття.	
12.	ТЕМА 12. Література XVII століття. Бароко як провідна художня система. До питання поняття бароко. Історична та літературна ситуація в Німеччині 17 ст. Мовні товариства. Внесок М. Опіца у розвиток літератури.	Лекція	Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паіс, 2003		
13.	ТЕМА 13. Барокова лірика. Жанрове різноманіття, тематика представники. Стилiстичні засоби. Перша та друга сілезькі школи. А. Гріфіус, П. Флемінг, Г. фон Гофмансвальдау.	Практичне заняття	Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen,		

			Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003		
14.	ТЕМА 14. Розвиток театру в Німеччині XVII століття. Види та напрями розвитку театру, теорія трагедії М. Опіца та А. Гріфіуса. Драматургія А. Гріфіуса. Тематика та проблематика драм. Давід Каспар Лоенштайн. Розвиток комедії. Комедії К. Рейтера. Драматургія Крістіана Вайзе.	Лекція	Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003		
15.	ТЕМА 15. Становлення роману: жанрові різновиди, провідні тенденції. Жанрова типологія романів: героїчно-галантний роман, історичний роман, пасторальний, шахрайський роман. Творчість Ганса Гріммельсгаузена та Крістіана Рейтера. Роман «Сімпліцій Сімпліціссімус» Гріммельсгаузена як зразок шахрайського роману. К. Рейтер «Шельмуфський». «Література брехунів».	Лекція	Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003		
16.	ТЕМА 16. Роман Г.Я.К. Гріммельсгаузена «Сімпліцій Сімпліціссімус». Естетика бароко. Історична основа створення роману. Проблема жанру. Тип героя.		Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003		

1.	<p>ТЕМА 17. Особливості німецького Просвітництва. Філософське підґрунтя формування просвітницького руху (Локк, Гобс, Лейбніц, Кант). Історико-культурна, суспільна та літературна ситуація в Німеччині 18 ст. Основні літературні напрями в німецькій літературі 18 ст. Рококо. Пієтизм. Сентименталізм. Класицизм. Реалізм Ф.Г. Клопшток. Поетологічна концепція. «Мессіада». Оди. К.М. Вільянд і роман виховання. Творчість Готшеда, літературна програма та практика. Нормативна поетика.</p>		<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p>		
2.	<p>ТЕМА 18. Просвітницько-міщанська література др. п. 18 ст. Естетика Г.Е. Лессінга у трактаті «Лаокоон. або про межі малярства та поезії». Г.Е. Лессінг та міщанська трагедія. Теорія співчуття. Теорія трагедії в «Гамбурзькій драматургії». «Емілія Галотті». Сучасна німецька реальність у комедії «Мінна фон Барнгельм».</p>	Практичне заняття	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p>		
3.	<p>ТЕМА 19. Література «Бурі і натиску». Й.Г. Гердер – натхненник руху “Буря і натиск”. Концепція генія. Творчість Й.В. Гете періоду “Бурі і натиску” та сентиментальний роман «Страждання молодого Вертера». Творчість Ф. Шиллера періоду «Бурі і натиску».</p>	Лекція	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p>		

			<p>Georg Jäger: Goethes „Werther“ im gesellschaftlichen Kontext.</p> <p>Rezeptionsdokumente als Interpretationshilfen: http://www.goethezeitportal.de/digitale-bibliothek/forschungsbeitraege/autoren-kuenstler-denker/goethe-johann-wolfgang-von/georg-jaeger-goethes-werther-im-gesellschaftlichen-kontext.html#Narziss</p> <p>Sturm und Drang (1765–1790): Die vier wichtigsten Merkmale https://abi.unicum.de/abitur/abitur-lernen/sturm-und-drang-merkmale</p>		
4.	<p>ТЕМА 20. Творчість Й.В. Гете та Ф. Шиллера періоду «Бурі і натиску». Сентиментальний роман Й.В. Гете «Страждання молодого Вертера»: жанрові особливості, тематика, проблематика. Ф. Шиллер «Розбійники».</p>	Практичне заняття	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008.</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паіс, 2003</p>		
5.	<p>ТЕМА 21. Література Ваймарівської класики. Поняття «Ваймарівська класика»: філософські та естетичні засади епохи. Творчість Гете та Шиллера періоду Веймарівської класики, концепція мистецтва.</p>		<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008.</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen,</p>		

			<p>Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p> <p>Шиллер Ф. Письма об эстетическом воспитании человека // Филлер Ф. Сочинения в 7 т. – Москва: Госиздат худож. лит., 1957. – т.6.</p> <p>Шамрай А. П. Трагедії Шиллера “класичного періоду” / А. П. Шамрай // Вибрані статті і дослідження. – К., 1963. – С. 251-289.</p> <p>Шиллер Ф. Про наївну і сентиментальну поезію / Фрідріх Шиллер // Естетика. – К: Мистецтво, 1974. – С. 244-344.</p> <p>Шиллер Ф. Про піднесене / Фрідріх Шиллер // Естетика. – К: Мистецтво, 1974. – С. 226-243.</p>		
6.	<p>ТЕМА 22. Й.В. Гете «Фауст».</p> <p>Історія створення. Історичний та легендарний Фауст. Фауст Й.В. Гете. «Фауст» як філософська поема. Система персонажів. Ідея, проблематика.</p>		<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008.</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p> <p>Шалагінов Б.Б. Класики і романтики: Штудії з історії німецької літератури XVII-XIX століття. – Київ, Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2013</p>		

			<p>Шалагінов Б.Б. Естетика Й. В. Гете: дослідження. – Київ: Вежа, 2002</p> <p>Шалагінов Б.Б. “Фауст” Й.В.Гете: Містерія. Міф. Утопія: До проблеми духовної сутності людини в німецькій літературі на рубежі XVIII-XIX ст. – Київ: Вежа, 2002. – 280 с.</p>		
7.	<p>ТЕМА 23. Між класицизмом та романтизмом. Особливості класицизму та романтизму як художніх напрямів. Творчість Ф. Гельдерліна, Я. Пауля, Г. фон Клейста.</p>		<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паіс, 2003</p> <p>Шалагінов Б.Б. Класики і романтики: Штудії з історії німецької літератури XVII-XIX століття. – Київ, Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2013</p>		
8.	<p>ТЕМА 24. Роман Фрідріха Гельдерліна «Гіперіон». Історія створення. Біографічний контекст. Система персонажів. Символізм.</p>		<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008.</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen,</p>		

			<p>Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p> <p>Hölderlin F. Hyperion oder Der Eremit in Griechenland http://www.zeno.org/Literatur/M/H%C3%B6lderlin,+Friedrich/Roman/Hyperion+oder+der+Eremit+in+Griechenland</p> <p>Беляева Н.Т. Сотворение Гипериона https://imwerden.de/pdf/hoerderlin_hyperion_stikhi_pisma_1988_text.pdf</p>		
9.	<p>ТЕМА 25. Ранній німецький романтизм. Романтизм як напрям у літературі 19 століття. Передумови виникнення. Єнська школа романтизму. Філософія та теорія. Брати Шлегелі. Поняття «універсальної поезії», «романтичної іронії». «Магічний ідеалізм» Новаліса. Натурфілософія «Гімнів до ночі» та «Духовних пісень». Роман «Генріх фон Офтердінген». Творчість Л. Тіка.</p>		<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008.</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p> <p>Шалагінов Б.Б. Класики і романтики: Штудії з історії німецької літератури XVII-XIX століття. – Київ, Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2013</p> <p>Шалагінов Б.Б. Романтичний словник: до історії понять і термінів раннього німецького романтизму. – Київ: НАУКМА, 2010</p>		
10.	<p>ТЕМА 26. Творчість Новаліса як вираження естетики раннього романтизму. Концепція універсальної поезії. Повість «Учні в Саїсі».</p>	Практичне заняття	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K.</p>		

			<p>Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p> <p>Novalis: Heinrich von Ofterdingen http://www.zeno.org/Literatur/M/Novalis/Romane/Heinrich+von+Ofterdingen</p> <p>Шалагінов Б.Б. Романтичний словник: до історії понять і термінів раннього німецького романтизму. – Київ: НАУКМА, 2010</p> <p>Шалагінов Б. «Магічний ідеалізм» Новаліса / Б. Шалагінов // Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання. – 2005. – № 1(19) – С. 38-44</p>		
11.	<p>ТЕМА 27. Література пізнього романтизму. Гейдельберзький гурток. К. Brentano, А. фон Арнім. Фольклорна творчість братів Грімм. Берлінський гурток. Життя та творчість Е.Т.А. Гофмана. Адальберт фон Шаміссо «Дивна історія Петера Шлеміля». Фрідріх де ла Мотт Фуке та його новела-казка “Ундіна”. Швабська школа романтизму (В. Гауф, Л. Уланд).</p>	Лекція	<p>Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008</p> <p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p> <p>Мельник Д. «З життя Нікудишка» Йозефа Ейхендорфа – квінтесенція</p>		

			романтичної естетики чи пародія на ранньоромантичну новелу про митця // Сучасні літературознавчі студії. У просторі наукового пошуку В.І. Фесенко: збірник наукових праць. – Випуск 11. – 2014 р. – Київ: Вид. центр КНЛУ – С. 364-374		
12.	ТЕМА 28. Адальберт фон Шаміссо «Дивна історія Петра Шлеміля». Фрідріх де ла Мотт Фуке та його новела-казка «Ундіна». Особливості романтичної новели пізнього романтизму.		Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008 Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паіс, 2003		
13.	ТЕМА 29. Література напередодні березневої революції. Суспільно-політична ситуація. Філософське підґрунтя. Діяльність «Молодої Німеччини»: Карл Гуцков, Генріх Ляубе. Творчість Г. Гейне. Поетична збірка «Книга пісень». «Німеччина. Зимова казка» як сатирична поема. Політична тенденційна поезія. Г. Гервег, Ф. Фрайліґрат. Творчість Г. Бюхнера.		Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008 Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паіс, 2003		
14.	ТЕМА 30. Творчість Г. Гейне. Сатирична поема «Німеччина. Зимова казка». Гейне – останній поет романтизму, перший поет реалізму. Сатирична поема «Німеччина. Зимова казка».		Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a.		

	Історичне та біографічне підґрунтя написання твору. Структура поеми. Сатира на суспільство.		– Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008 Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003 Heine H. Deutschland ein Wintermärchen http://www.zeno.org/Literatur/M/Heine,+Heinrich/Versepen/Deutschland.+Ein+Winterm%C3%A4rchen		
15.	ТЕМА 31. Література Бідермайєру. Особливості культури Бідермайєру.		Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008 Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003 Büchner G. Lenz http://www.zeno.org/Literatur/M/B%C3%BCchner,+Georg/Erz%C3%A4hlung/Lenz Schwann J. Georg Büchners implizite Ästhetik: Rekonstruktion und Situierung im ästhetischen Diskurs. – Gunter Narr Verlag, 1997		
16.	ТЕМА 32. Творчість Е. Меріке, А. Штіфтера. Особливості новелістики. Поетика настроєвої новели.		Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Mezler, 2008		

			<p>Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003</p> <p>Biedermeier: https://www.inhaltsangabe.de/wissen/literaturepochen/biedermeier/</p> <p>Маценка С. Поетика взаємодії: новела Едуарда Меріке "Моцарт у дорозі до Праги" та оповідання Петера Гертлінга "Дитина-експонат. У дорозі з родиною Моцарта" // Записки Наукового товариства імені Шевченка. — Том ССLVIІ. Праці Філологічної секції. — Львів, 2009. — С. 298-303</p>	
--	--	--	--	--